Ankenævnet for Forsikring

Den 18. marts 2015 blev i sag nr. 86606:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx

mod

PFA Pension
Marina Park
Sundkrogsgade 4
2100 København Ø

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren er gennem sin arbejdsgiver omfattet af pensionsordninger i PFA Pension med ret til præmiefritagelse og udbetaling af invalidepension ved tab af erhvervsevne. Hun klager over, at selskabet har standset udbetalingerne for nedsat erhvervsevne samt præmiefritagelsen pr. 1/2 2014.

Selskabet har i sin afgørelse henvist til, at klagerens erhvervsevne ikke længere er nedsat i dækningsberettigende grad blandt andet som følge af hendes aktuelle indkomstforhold.

Klageren, der er født i 1959, ansøgte i 1999 selskabet om invalideydelse og præmiefritagelse, da hun led af smerter i nakken og følelsesforstyrrelser i ansigtet. Selskabet anerkendte hendes erhvervsevnetab og har siden foretaget udbetalinger til hende. Ved brev af 4/11 2014 varslede selskabet, at udbetalingerne ville ophører pr. 1/2 2014, da hendes erhvervsevne ikke længere var nedsat i dækningsberettigende grad.

I klageskema af 20/8 2014 til nævnet fremgår det bl.a.:

> "Klager har haft nakke- og hovedpinesmerter siden 2002.
>
> PFA har vurderet, at erhvervsevnen ikke længere er nedsat i et sådan omfang, at invalidepension og præmiefritagelse kan tilkomme klager.

PFA har stoppet udbetalinger fra februar 2014.

Klager mener, at PFA har vurderet sagen forkert og alene anvendte de lægefaglige vurderinger, der har støttet deres argumenter, og tilsidesat de lægefaglige vurderinger, der tydeligt har argumenteret imod deres vurdering.

Afslaget er i det hele begrundet i en speciallægeudtalelse fra … [læge] fra d. 23.9.2013, der indeholder helt åbenlyse fejl, bl.a. at klager skulle være smertefri og evner at bære 30 kg.

Klager indtager Palexia 2x50mg 2 x dagligt, men PFA skriver i deres første afgørelse af 4.11.2013, at der ikke længere tages smertestillende medicin. Palexia er et stærkt smertestillende middel, hvilket også uddybes i Almen Helbredsattest fra 29.1.2014 udført af lægerne … .
Heri beskrives det, hvordan symptomer er blevet værre fra 2002 og 11 år frem, foruden de kendte slidforandringer, bliver der påvist intraforaminal påvirkning af C3/C4 bilateralt.

På samme måde fremgår det af Funktionsevnebeskrivelsen af 27.1.2014, at der allerede efter 30 min siddende stilling, opstår smerter i nakken.

Det er ikke muligt at cykle, og klager kan ikke bøje overkroppen bagover ligesom armene ikke kan strækkes over vandret. Det er ikke muligt at løfte noget over skuldrene, og klager kan kun betjene en computer i ca. 30 min.

'Trigeminus smerter er konstant i ansigtet - smerterne tiltager hen over dagen. Patient har svære nakke- og skuldersmerter, svære smerter i arme, og patientens tilstand forværres yderligere med smerter ned i ryggen til brystkasse. Ved røntgen påvises spondyloseforandringer, ranudtrædning og diskusforkalkning nedadtil i columna thorracalis og desuden facetledartrose.

Derudover kronisk venstresidig trigeminusmeuralgi - kontrol foretaget af neurolog, der konkluderer, at der er tale om en varig tilstand.

Patienten har prøvet alle former for smertestillende medicin, får i dag Palexia 50mg x 2 dagligt suppleret med Ipren og Panodil.

Det skal understreges, at patientens sygdom er uden mulighed for bedring, men derimod er der sket en tydelig forværring siden 2002. Der er fuldt overensstemmelse mellem patientens symptomer og foretagne undersøgelser.'

Uanset, at der foreligger en nyere vurdering af klagers tilstand, har PFA valgt at lægge vægt på en vurdering, der stammer fra 23.9.2013. En vurdering som vanskeligt passer på klagers tilstand. Særligt fordi PFA påstår, at klager ikke længere lider af Trigeminusneuralgi og ikke længere tager smertestillende medicin.

2. Hvad vil De konkret opnå hos selskabet? (skal udfyldes)

Klagers tilstand er åbentyst ikke blevet bedre, og det er fejlagtigt af PFA at skrive, at der eventuelt kan være tvivl om, hvorvidt der er sket en bedring i klagers helbredsmæssige erhvervsevne siden tilkendelse af halv invalidepension.

Klager ønsker, at PFA anerkender, at fratagelse af invalidepension alene sker på grundlag af klagers nuværende høje indtjeningsevne. Da klagers helbredsmæssige erhvervsevne ikke er i bedring er det vigtig for klager, at såfremt klagers indtjeningsevne ændrer sig, så indtjeningsevnen igen er under halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, arbejdsmæssig baggrund og alder, så vil klager stadig være berettiget til invalidepension på grund af den ringe helbredsmæssige erhvervsevne."

Selskabet har i brev af 12/9 2014 til nævnet bl.a.: anført:

"Hvori består uenigheden?
Forsikrede 'ønsker, at PFA Pension anerkender, at fratagelse af invalidepension alene sker på baggrund af klagers nuværende høje indtjeningsevne,' og at udbetaling ved nedsat erhvervsevne vil blive genoptaget, hvis indtjeningsevnen igen er under halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige med lignende uddannelse, arbejdsmæssige baggrund og alder.

PFA Pension gør principalt gældende, at sagen bør afvises fra ankenævnet, idet der ikke er tale om en aktuel tvist.

Subsidiært gøres det gældende, at udbetaling ud i fremtiden vil afhænge af forsikredes erhvervsevne, herunder helbredsmæssige tilstand på det pågældende tidspunkt, og at det ikke på nuværende tidspunkt er muligt at garantere, at udbetaling vil fortsætte, alene på baggrund af en potentiel fremtidig ændring i indkomstforholdene.

Sagsfremstilling
Ved ansøgning vedrørende invaliditet af 19. november 1999 (bilag I) og lægeattest ved sygdom/ulykke 1 af 19. november 1999 (bilag J) ansøgte forsikrede om udbetaling ved nedsat erhvervsevne på grund af nakkesmerter og føleforstyrrelser i ansigtet. Det fremgår, at forsikrede arbejdede 20-25 timer om ugen i ... [forretning 1].

Til brug for behandling af ansøgningen blev der ligeledes indhentet oplysninger fra forsikredes praktiserende læge (bilag K).
Af notat af 16. marts 2000 fra Neurologisk afdeling på …[by] sygehus (bilag K) fremgår det, at forsikrede lider af trigeminusneuralgi, og at der iværksættes i medicinsk behandling herfor.

Ved afgørelse af 12. maj 2000 (bilag L) tilkendtes forsikrede halv udbetaling ved nedsat erhvervsevne.

I forbindelse med opfølgning på udbetalingen modtoges opfølgningsskema af 5. marts 2002 (bilag M) og lægeattest ved sygdom/ulykke 2 (bilag N).

I opfølgningsskema (bilag M) angiver forsikrede, at tilstanden er uændret, at hun har konstante smerter i nakke og begge arme, og at hun har periodevis stærk hovedpine i venstre side. Forsikrede oplyser, at hun arbejder i fleksjob som ekspedient i forretningen … 20 timer om ugen.

Ved afgørelse af 20. maj 2002 (bilag O) blev udbetalinger ved nedsat erhvervsevne forlænget.

I forbindelse med fornyet opfølgning på udbetalingerne modtoges opfølgningsskema af maj 2014 (bilag P) med bilag (bevilling af løntilskud i fleksjob), funktionsevneskema af maj 2014 (bilag Q) og lægeattest ved nedsat erhvervsevne 2 af 11. juni 2014 (bilag R).

Af opfølgningsskemaet (bilag P) fremgår det, at forsikrede har slidgigt i nakken og fortsat arbejder 20 timer om ugen i fleksjob i … [forretning]. Forsikrede angiver tilstanden som uændret.

Af lægeattesten (bilag R) fremgår det, at forsikrede arbejder som butiksbestyrer 20 timer om ugen i fleksjob. Lægen oplyser, at forsikrede lider af slidgigt i nakken, og at tilstanden er uændret.

Til brug for fornyet vurdering af forsikredes erhvervsevne blev der indhentet rheumatologisk speciallægeerklæring af 23. september 2013 (bilag S). Heraf fremgår det, at forsikrede har 12-13 år varende sygehistorie med nakkerygsmerter, senere brystrygsmerter med symptomer og billeddiagnostik svarende til tilstand DISH (dissemineret idiopatisk skeletal hyperostose, tidligere kaldet morbus forestier), hælsporesymptomer kan ligeledes relateres til denne tilstand. Speciallægen angiver, at der helt fra starten har været symptomer svarende til nerverodspåvirkning til venstre arm, og at der fortsat er nerverodsirritation svarende til denne nerverod, som kan lindres i visse stillinger. Speciallægen vurderer, at symptomerne fra denne tilstand ikke er så udtalte, at der er indikation for at gå videre med scanning med henblik på eventuel operation. Speciallægen har desuden konstateret fund svarende til generel øget ledbevægelighed, men at der ikke er komplikationer hertil i form af udvikling af familiær slidgigt eller følger efter gentagne ledskred. Speciallægen vurderer, at der ikke er nogen egentlig behandlingsmulighed af tilstandene, og at man må forvente en tiltagende stivhed i rygsøjlen eventuelt også med symptomer fra lænderyggen. Speciallægen vurderer, at smerterne formentlig vil aftage på langt sigt. Speciallægen vurderer, at der er overensstemmelse mellem funktionsniveauet og de objektive fund, og oplyser, at der ikke er iagttaget funktionelt reaktionsmønster.

Speciallægen stiller diagnoserne DISH (dissemineret idiopatisk skeletal hyperostose) og hypermobilitas articulorum (generel øget ledbevægelighed).

På denne baggrund blev udbetalinger ved nedsat erhvervsevne ved afgørelse af 4. november 2013 (bilag T) varslet stoppet pr. 1. februar 2014.
Ved e-mail af 11. november 2013 (bilag U) rettede forsikrede henvendelse angående afgørelse af 4. november 2013. Forsikrede oplyser, at hun er uforstående over for, at udbetalingerne varsles stoppet, og at hun har været hos sin egen læge, som har bestilt nye undersøgelser.

Herefter blev der indhentet almen helbredsattest (bilag V). Heraf fremgår det, at forsikrede i 2002 debuterede med svære nakkesmerter og ved MR-scanning påvistes osteochondris cervikalis C 3/4, 5/6 og 6/7. Lægen angiver, at symptomerne herefter er forværrede over de følgende 11 år, og ved røntgen i 2013 blev der foruden de kendte slidforandringer påvist intraforminal påvirkning af C3/C4 bilateralt, det vil sige tryk på nerver i begge sider.

Lægen angiver, at forsikrede har svære nakke- og skuldersmerter, svære smerter ud i armene, og at tilstanden er forværret yderligere med smerter ned i ryggen, svarende til brystkassen. Ved røntgen er det påvist spondyloseforandringer, randudtrædning og diskusforkalkning nedadtil i øverste del af rygsøjlen og desuden facetledsarthrose. Lægen

oplyser, at forsikrede derudover er kendt med trigeminusneuralgi (nervebetændelse) og har været til kontrol hos neurolog, der konkluderer, at der er tale om en varig tilstand.

Lægen oplyser, at forsikrede i forløbet har prøvet stort set alle former for smertestillende medicin, og at forsikrede aktuelt får Palexia suppleret med Ipren og Panodil.

Lægen oplyser, at forsikrede har gået til fysioterapi, laver øvelser og træner.

Lægen vurderer, at forsikredes sygdomme er uden mulighed for bedring, og at der er sket en forværring siden 2002.

Helbredsattesten var vedlagt bilag i form af udskrift af journal (bilag X).

Desuden modtoges opfølgningsskema 27. januar 2014 med bilag (bilag Y), herunder tilbud om ansættelse i fleksjob af 3. november 2009 (bilag Z) lønseddel for december måned 2013 (bilag Æ), årsopgørelse for 2012 (bilag Ø), forskudsopgørelse for 2013 (bilag Å) samt funktionsevneskema af 27. januar 2014 (bilag AA).

Af tilbud om ansættelse i fleksjob af 3. november 2009 (bilag Z) fremgår det, at forsikrede blev ansat 20 timer om ugen i … [forretning], men løntilskud på halvdelen.

Af lønseddel vedrørende december 2013 fra … [forretning] (bilag Æ) fremgår det, at forsikredes løn udgør 36.000 kr. om måneden.

Af årsopgørelse for 2012 (bilag (3) fremgår det, at forsikredes lønindkomst udgør 337.980 kr. Af forskudsopgørelse for 2013 (bilag Å) fremgår det, at forsikredes lønindkomst forventes at udgøre 432.000 kr.

Ved telefonsamtale af 28. februar 2014 har … Kommune oplyst, at kommunen yder 14.090 kr. om måneden i fleksjobtilskud til forsikrede.

Ved telefonsamtale af 25. februar 2014 har forsikrede oplyst, at stigningen i indtægten er udtryk for bonusaflønning i forbindelse med opstart af ny … [forretning].

Ved afgørelse af 4. marts 2014 (bilag AB) fastholdtes det, at forsikrede ikke længere er berettiget til udbetaling ved nedsat erhvervsevne, da forsikredes indtjening udgør mere end halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, arbejdsmæssig baggrund og alder.

Ved brev af 2. maj 2014 (bilag AC) rettede … [advokatfirma] henvendelse angående PFA Pensions afgørelse af 4. marts 2014.

Ved brev af 27. maj 2014 (bilag AD) besvarede PFA Pension henvendelsen fra advokatfirmaet.

Ved brev af 8. august 2014 (bilag AE) anmodede … [advokatfirma] om fremsendelse af grundlaget, hvorpå der er truffet afgørelse om udbetaling ved nedsat erhvervsevne.

Ved brev af 14. august 2014 (bilag AF) blev advokatfirmaets henvendelse imødekommet. Herefter blev sagen indbragt for Ankenævnet for Forsikring.

PFA Pensions begrundelse for at fastholde afgørelsen

Af forsikringsbetingelserne (H) fremgår det, at ret til fuld invalidepenison og/eller præmiefritagelse indtræder, når den forsikredes erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykkestilfælde er nedsat til en tredjedel eller derunder af den fulde erhvervsevne, jf. afsnit C, § 1, stk. 1.

Er erhvervsevnen på grund af sygdom eller ulykkestilfælde nedsat til halvdelen, er forsikrede berettiget til halv invalidepension og/eller halv præmiefritagelse, jf. afsnit C, §1, stk. 2.

En sådan nedsættelse af erhvervsevnen foreligger, når forsikrede efter PFA Pensions skøn ikke længere er i stand til - bedømt under hensyn til forsikredes nuværende helbredstilstand, uddannelse og tidligere beskæftigelse - at tjene mere en tredjedel af, hvad der er sædvanligt for folk med lignende uddannelse og alder, jf. forsikringsbetingelsernes afsnit C, § 1, stk. 5.

Det fremgår, at forsikrede til enhver tid kan kræve dokumentation for, at den forsikredes erhvervsevne er nedsat i dækningsberettigende grad, jf. afsnit C, § 3, stk. 1, og at udbetalinger kan stoppes, såfremt erhvervsevnen genvindes i et sådan grad, at betingelserne for udbetaling ikke længere er til stede, jf. afsnit C, § 4, stk. 4.

Det bemærkes, at police 0189841 er forbedret med mulighed for at udbetale halve forsikringsydelser ved en erhvervsevnenedsættelse på halvdelen, da PFA Pension fik koncession af Finanstilsynet til at tilbyde denne dækning - se betingelsernes (bilag H) afsnit C, § 1, stk. 3.

Det lægges som ubestridt til grund, at forsikrede på nuværende tidspunkt ikke er berettiget til udbetaling ved nedsat erhvervsevne allerede som følge af de indkomstmæssige forhold, jf. bilag AB.

PFA Pension anser forsikredes klage som et ønske om forhåndstilkendegivelse om, at udbetalingen ved nedsat erhvervsevne vil blive genoptaget, hvis forsikredes indtjening skulle falde til et niveau under halvdelen af, hvad der er sædvanligt, idet forsikrede mener, at der sket en forværring og ikke en forbedring af erhvervsevnen fra 1999 til nu.

Det er PFA Pensions opfattelse, at forsikrede er berettiget til udbetaling så længe betingelserne herfor er opfyldt, jf. forsikringsbetingelsernes afsnit C, § 1, og § 4, 4. stk. modsætningsvis.

På baggrund af seneste lægelige oplysninger (bilag V og X) er det PFA Pensions umiddelbare vurdering, at der næppe er indtruffet en bedring i forsikredes tilstand, som det ellers var forudsat i selskabets afgørelse af 4. marts 2014. Det bemærkes imidlertid, at en nærmere afklaring af det lægelige i sagen - herunder eventuelt stillingtagen til indhentelse af yderligere lægeerklæringer, oplysninger om ansættelsen el. lign. - på nuværende tidspunkt undlades, da det ikke tjener noget formål og vil være spild af ressourcer al den stund, at allerede de indkomstmæssige forhold medfører, at forsikrede ikke berettiget.

Det er PFA Pensions opfattelse, at det må bero på en vurdering af forsikredes helbredsmæssige forhold på det tidspunkt, hvor indtjeningen måtte være under halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige med lignende uddannelse, alder og beskæftigelse, hvorvidt der på dette tidspunkt vil være grundlag for at genoptage udbetalinger ved nedsat erhvervsevne.

Det er PFA Pensions opfattelse, at det ikke på nuværende tidspunkt er muligt at vurdere, hvordan helbredstilstanden vil være i fremtiden, og at det af denne grund ikke er muligt at udtale sig om, hvorvidt der senere vil kunne ske udbetaling ved nedsat erhvervsevne. Dette må som nævnt bero på en vurdering på det pågældende eventuelle fremtidige tidspunkt.

Det bemærkes i denne forbindelse, at der er usikkerhed om prognosen for forsikredes tilstand, idet forsikredes egen læge forventer en forværring over tid, hvorimod speciallæge i rheumatologi … vurderer, at smerterne på formentlig vil aftage på langt sigt.

Konklusion
Principalt
Det er PFA Pensions opfattelse, at sagen bør afvises fra behandling i Ankenævnet, da det, som forsikrede efter selskabets opfattelse ønsker afklaret, ikke er en aktuel tvist om en aktuel problemstilling. Forsikrede ønsker reelt Ankenævnets stillingtagen til, om forsikrede ville have været berettiget, hvis omstændighederne (forsikrede indtægtsforhold) havde været anderledes, end de er. Dette er formuleret i forsikredes ønske om, at selskabet skal tage stilling til en hypotetisk situation, hvor det antages, at samtlige forsikredes fremtidige forhold er som i dag - bortset fra forsikredes indkomstforhold.

Subsidiært
Hvis Ankenævnet måtte mene, at der er tale om en aktuel tvist, der skal behandles af Ankenævnet, er selskabets begrundelse for at fastholde sin manglende besvarelse af forsikredes spørgsmål i relation til fremtidige forhold, at fremtidig udbetaling ved nedsat erhvervsevne vil afhænge af forsikredes til enhver tid værende erhvervsevne, herunder helbredsmæssige tilstand, og at prognosen for denne er usikker. Af disse grunde finder PFA Pension ikke anledning til at give forhåndstilsagn om, at udbetaling vil kunne genoptages, når/hvis forsikredes indtjening falder i et vist omfang. Det er hverken muligt eller hensigtsmæssigt på den måde at afvige fra helt almindelig praksis og procedure ved afgørelse af sager vedrørende berettigelse til udbetaling ved tab af erhvervsevne."

Af forsikringsbetingelserne fremgår det bl.a.:

"**C Betingelser for invalideydelse og præmiefritagelse**

§ 1 Definition af invaliditet/erhvervsevnetab
Ret til fuld invalidepension og/eller fuld præmiefritagelse indtræder, når forsikredes erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykkestilfælde er nedsat til en tredjedel eller derunder af den fulde erhvervsevne.

Stk. 2. Er erhvervsevnen på grund af sygdom eller ulykkestilfælde nedsat til halvdelen, er forsikrede berettiget til halv invalidepension og/eller halv præmiefritagelse. Den anden halvdel af forsikringen kan videreføres med præmiebetaling eller omskrives til præmiefri forsikring (jf. "Betingelser vedrørende præmiebetaling", § 3), og for denne del gælder reglerne i stk. 1.

Stk. 3. Halv invalidepension og/eller halv præmiefritagelse kan kun ydes på forsikringer, der har denne dækning angivet i policen. Policer udstedt før 1. maj 1992 kan være uden denne angivelse, selv om forsikringen indeholder dækningen.
…

Stk. 5 En ydelsesberettiget nedsættelse af erhvervsevnen foreligger, når forsikrede – efter PFA Pension's skøn – ikke længere er i stand til at tjene mere end en tredjedel resp. halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder. Bedømmelsen sker på grundlag af en helhedsvurdering under hensyn til forsikredes tidligere og nuværende helbredstilstand, uddannelse og tidligere beskæftigelse.

…

§ 3 Dokumentation

PFA Pension kan til enhver tid kræve dokumentation for, at forsikredes erhvervsevne er nedsat i ydelsesberettiget grad, og kan forlange de oplysninger, som PFA Pension anser for nødvendige til bedømmelse heraf. Desuden er forsikrede forpligtet til at lade sig undersøge af læger, som anvises af PFA Pension.

…

§ 4 Ikrafttræden og ophør af invalidepension og/eller præmiefritagelse

…

Stk. 4. Genvindes erhvervsevnen i en sådan grad, at betingelserne for udbetaling af invalidepension og/eller ydelse af præmiefritagelse ikke længere er til stede, ophører udbetalingen af invalidepension med dertilhørende præmiefritagelse med indtil 3 måneders varsel. Er der alene ydet præmiefritagelse, ophører denne med 1 måneds varsel."

Nævnet udtaler:

Det fremgår af sagen, at selskabet i 2014 stoppede udbetalingerne til klageren som følge af, at hendes erhvervsevne ikke længere var nedsat i dækningsberettigende grad.

Selskabet har anført, at klagerens aktuelle indkomstforhold overstiger halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, arbejdsmæssig baggrund og alder, jf. forsikringsbetingelsernes afsnit C, § 1, stk. 5.

Klageren har ikke bestridt de økonomiske oplysninger, der fremgår af sagen.

Allerede fordi klageren ifølge det oplyste tjener mere end halvdelen af, hvad er sædvanligt, finder nævnet ikke anledning til at kritisere selskabets afgørelse om ophør af udbetalinger og præmiefritagelse.

Det forhold, at selskabet indledningsvist varslede betalingerne ophørt af andre årsager, kan ikke føre til andet resultat.

9. 86606

Nævnet bemærker, at såfremt klagerens indtjeningsforhold fremadrettet ændres i nedadgående retning, er selskabet berettiget til at foretage en vurdering af hendes helbredsmæssige forhold på det tidspunkt, hvor hun på ny måtte søge om invalidepension.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Poul Sørensen

Udskriftens rigtighed bekræftes

Kim Sparlund